

DZIENNIK WILEŃSKI

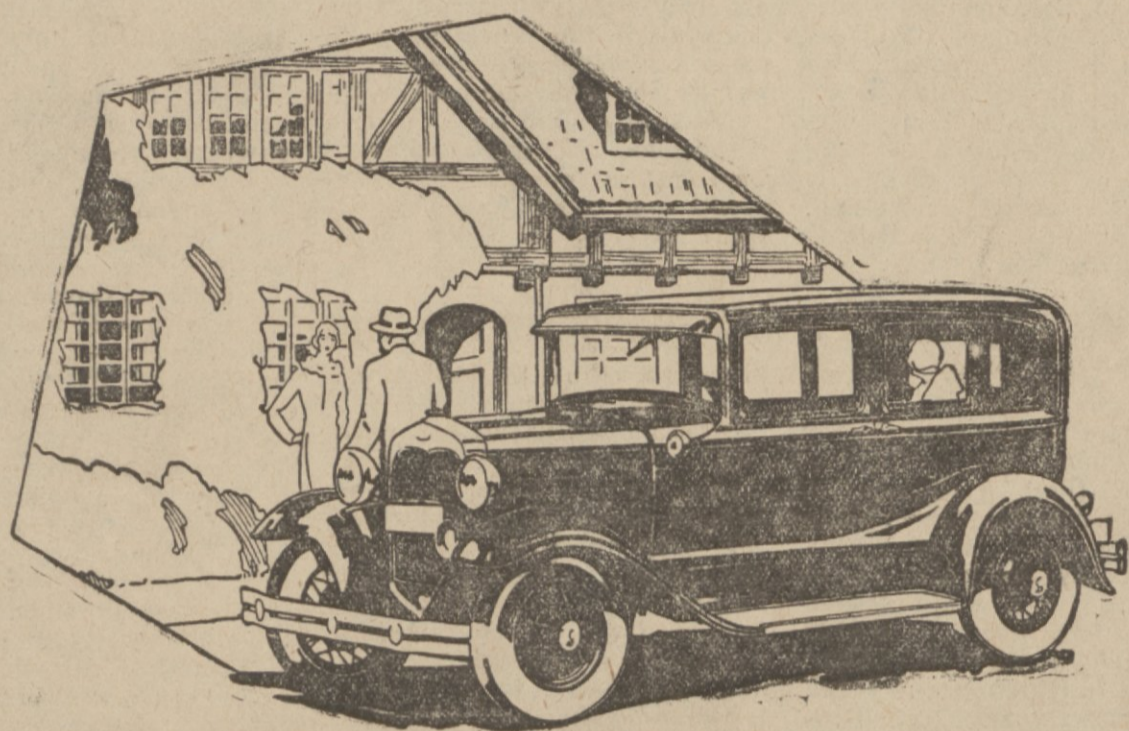
REDAKCJA I ADMINISTRACJA: ul. Dominikańska 4. Telefon Redakcji i Administracji 448, Drukarni 1244. Adres drukarni: Mostowa 1. Redaktor przyjmuje od g. 2—4 pp. Administracja otwarta od g. 9—5, w niedzielę od 12—1 pp. „Dziennik Wileński” wychodzi codziennie, z wyjątkiem poniedziałków i dni poświęconych.

PRENUMERATA: miesięczna 4 zł., z odnośzeniem i przesyłką pocztową 4 zł. 4 gr. 80, za granicę 8 zł.
OGŁOSZENIA: za wiersz milim. przed tekstem 6 łam 35 gr., w tekście 40 gr., za tekstem 10 łam. 16 gr. W numerach świątecznych oraz z prowincji o 25 proc. drożej, zagranicze o 50 proc. drożej. Ogłoszenia cyfrowe, skomplikowane i z zastrzeżeniem miejsca o 25 proc. drożej. Administracja nie bierze odpowiedzialności za terminowe umieszczenie ogłoszeń. Konto czekowe w P. K. O. Nr 80187.

W dniu dzisiejszym rozpoczyna się **IX-ty „Tydzień Akademika”** Kupujcie znaczki i nalepki. Składajcie ofiary na listy Ofiar. Zapisujcie się na członków Wojewódzkiego Komitetu Wileńskiego Pomocy Polskiej Młodzieży Akademickiej.

„Czarna Kawa” IX-go „Tygodnia Akademika” odbędzie się w sobotę 29-XI r. b. w Salonach Kasyna Garnizonowego.

Po pierwszych 50.000 kilometrów

Wartość dobrej konstrukcji, dobrego materiału i starannego wykonania samochodu ujawnia się dopiero po przebyciu pierwszych 50,000 kilometrów. Niezwykłą jakość samochodu Ford można poznać i należycie ocenić dopiero po dłuższym użyciu, ponieważ został on skonstruowany specjalnie w celu zapewnienia przyjemnej i taniej jazdy przez wiele dziesiątków tysięcy kilometrów. Wybitna jakość i trwałość konstrukcji i materiału nie są jednakże jedynymi zaletami samochodu Forda—wytworne piękno linii i kombinacji kolorów jest również jego cechą. Te dwie doniosłe właściwości—trwałość i piękno—są przyczyną, dlaczego nowy Ford stał się ulubionym samochodem całego świata.

Kwadran, spędzony przy kierownicy Forda, staje się dla każdego pamiętym zdarzeniem; każdy więc powinien odwiedzić upoważnionego przedstawiciela Forda i zwrócić szczególną uwagę na ten samochód.

LINCOLN FORDSON

FORD MOTOR COMPANY

POLSKIE RADJO WILNO.

Fala 369 mtr.
Program:
Czwartek, dn. 27 listopada 1930 r.
11,58. Czas.
12,35. Peranek szkolny z Filharm.
14,30. Kącik dla Pań.
15,50. Odczyt.
16,15. Koncert symfoniczny (płyty).
17,15. „Forma obchodów uroczystych w Polsce i zagranicą”—odcz.
17,45. Koncert.
18,45. Kom. Akad. Kola Misyjnego.
19,00. „Skrzynka pocztowa”.
20,00. „Moralność w polityce”—felj.
20,15. „Mozaika narodowościowa w szkolnictwie na Wileńszczyźnie”—odczyt wygl. wizałtor dr. Zygmunt Fedorowicz.
20,30. Muzyka lekka.
21,30. Audycja literacka z okazji 75-letniej rocznicy zgonu Adama Mickiewicza. Dwa obrazy z „Legjonu”—Stanisława Wyspiańskiego. Słowo wstępne wygl. prof. M. Limanowski. Opracowanie muzyczne Stanisława Węsierskiego. Wykonawcy: artyści teatrów miejskich, wileńska szkoła dramatyczna, uczniowie gimnazjów: im. Zygmunta Augusta i A. Mickiewicza w Wilnie, prof. Wł. Kalinowski (organy), oraz chór „Echo” pod dyr. prof. Kalinowskiego. Równoczesna transmisja z murów b. więzienia Filaretów w gmachu klasztoru po-Bazylijskiego i Bazyliki Wileńskiej. Transmisja całą Polskę.
22,15. Koncert solisty z Warsz. (wiołocze).
22,50. Muzyka taneczna.

OD ADMINISTRACJI
czas odnowić prenumeratę na miesiąc GRUDZIEŃ.

Posiedzenie Rady Ministrów.

(Telefonem od własnego korespondenta).

WARSAWA. Wczoraj odbyło się posiedzenie Rady Ministrów na którym omawiano kwestji jakie powinny wejść wkrótce na porządek dzienny sejmów.

Jak slychać rząd przedstawi przedłożenie o pożyczce zapalczanej, o zmianie systemu podatkowego.

Z dziedziny socjalnej, przedłożenie o scałkowaniu ubezpieczeń społecznych, które obejmują również ubezpieczenia na starość.

Nowy wywiad z prez. Rady Ministrów.

(Tel. od własnego korespondenta).

WARSAWA. Redaktor „Gazety Polskiej” poseł Miedzkiński otrzymał nowy wywiad od prezesa Rady Ministrów. Tym razem wywiad dotyczy wyłącznie Konstytucji.

Premjer wyraża zainteresowanie, jak pójdzie praca obecnie, gdy trzy czynniki główne, mianowicie Prezydent, Rząd i Sejm są zgodne. Za główne zadanie pracy uważa zmianę Konstytucji, pragnie żeby praca tej nie zaciemniano niczem. B. B. otrzymuje jako dziedzictwo zeszłego sejmów zniesiony przez się projekt zmiany Konstytucji.

Klub BB chciał wciągnąć Pilsudskiego do pracy nad tym projektem, ale on nie czując się uzdolnionym do formułowania prawnych, starał się również usilnie pracy tej uniknąć. Opracowywanie paragrafów go nuży, mimo to nie udało się uchylić od współpracy, gdyż Komisja delegowała jego brata, który był referentem projektu rewizji Konstytucji, aby przynajmniej z nim w tej sprawie się porozumiał. Nie podoba się mu postanowienie Klubu wzięcia za podstawę rewizji Konstytucji dotychczasowej.

Konstytucja, zdaniem pana premiera, ma stanowić coś w rodzaju układu czy kontraktu między 3 głównymi sprężynami życia państwowego.

Za główną zmianę uważa zaniechanie immunitetu sądowego na posłów. Nie zdolął tej sprawy w projekcie B. B. przeprowadzić w całej rozciągłości. Podaje ostrej krytykę przesadę prawną, zawartą w pojęciu o ustawodawstwie i formalistykę prawną.

Dlatego też uważa za konieczne usamodzielnienie ministrów i samoograniczenie siebie Sejmów. Konieczne rządowemu Sejmowi i prawnicy muszą sobie nałamać głowy, ażeby linię, rozdzielającą prawo i obo-

W piątek dn. 28 listopada o godz. 7 rano odbędzie się w kaplicy Wileńskiego T-wa Dobroczyńcy nabożeństwo żałobne za wszystkich zmarłych

Członków, Ofiarodawców i Dobroczyńców T-wa

O czym zawiadomia

ZARZĄD.

wiązki rządu, wykreślić jaknajostrej, aby się uszrec wpływów polityki na technikę, a z drugiej strony przeciągnąć linię demarkacyjną, by nie klótnie, a w spółpracę wprowadzić w nasze życie. Ważną dziedzinę, pracy jednego suwerena w Polsce, Prezydenta Rzeczypospolitej, omówi pan premier innym razem.

Zwolnienie b. posłów za kaucją.

(Telefonem od własnego korespondenta)

WARSAWA. Sędzia śledczy Demant postanowił zamienić areszt jako środek zapobiegawczy zastosowany względem b. posłów Dąbskiego, Libermana, Witosa i Putka, na kaucję.

Po złożeniu po 10 tys. zł. przez Dąbskiego, Libermana i Witosa, oraz 5 tys. przez Putka, zostaną oni wypuszczeni na wolność.

Kandydatury na marszałków Sejmu i Senatu.

(Telefonem od własnego korespondenta).

WARSAWA. Na posiedzeniu klubu B. B. wyznaczono kandydaty na marszałków Sejmu i Senatu: p. Switalskiego na marszałka Sejmu, p. Wł. Raczkiewicza na marszałka Senatu.

Kwestja członków prezydium Sejmu będzie ustalona dopiero w porozumieniu z innymi klubami. Słyhać wszakże, iż z ramienia B. B. wicemarszałkiem ma być p. Polakiewicz, były wiceprezes klubu, a nawet faktyczny jego kierownik w czasie premierostwa p. Sławka. Obecnie nie został on wybrany nawet do prezydium klubu.

Przewidywane zmiany.

(Telefonem od własnego korespondenta).

WARSAWA. W obradach klubu B. B. uczestniczyło wielu wojkowych i urzędników, którzy w najbliższym czasie złożą uzyskane mandaty.

Między innymi, jak wiadomo, poseł M. Kościalkowski, złożył mandat i zostanie mianowany wojewodą wileńskim na miejsce p. Raczkiewicza. Województwo Białostockie, po p. Kościalkowskim ma otrzymać p. Kirtiklis. Pani Kirtiklisowa, jak wiadomo, została obrana do Sejmu.

Mówi się też o tem, że p. Beczkowicz ma pójść na Pomorze na miejsce p. Lamota.

Wreszcie opowiadają w kolach sejmowych, iż nastąpi zmiana na stanowisku ministra spraw wewnętrznych. Generali Składkowski miałby być powołany na dowódcę Okręgu Poznańskiego na miejsce gen. Dzierżanowskiego, ministrem spraw wewnętrznych zaś zostałby dotychczasowy wiceminister Pieracki.

Posiedzenie klubu B. B. W. R.

(Telefonem od własnego korespondenta).

WARSAWA. Wczoraj odbyło się pierwsze posiedzenie klubu parlamentarnego B. B., które jest znamienne zarówno dla układu stosunków w przyszłym Sejmie, jak i dla samego klubu B. B. Uczestniczyło w posiedzeniu przeszło 250 członków, z ministrów nie byli obecni pp. Zaleski i Kwiatkowski.

Charakterystyczne jest, że przybyli na posiedzenie również nie posłowie, a mianowicie między innymi: dyrektor departamentu politycznego M. S. W. plk. Stamirowski, nacelnik wydziału polit. major Hauke-Nowak, nacelnik wydziału narodowościowego kap. Suchenek. Obrady zagał p. Sławek; dziękując zebranym za pracę wyborczą oraz przedstawiając zasady organizacji wewnętrznej klubu B. B.

Pos. Gwizdź zreferował regulamin klubowy, zawierający 57 artykułów, wprowadzających niezwykle surowy regime wewnętrzny. Organizacja B. B. ma się opierać na zasadach regionalnych, a więc ma być podzielona na rady wojewódzkie, powiatowe i gminne.

Wewnątrz klubu tworzą się analogiczne do komisji sejmowych komisje klubowe, których kierowników i członków wyznacza prezydium klubu. Wszelkie sprawy mają posłowie przedstawiać bądź prezydium klubu, bądź komisjom, a te w miarę możliwości i potrzeby będą je uwzględniały.

Jednym z pierwszych posunięć B. B. ma być zgłoszenie na jednym z pierwszych posiedzeń Sejmu wniosku o odpowiedzialności posłów.

Dokonano wyboru władz klubowych. Prezesem klubu ponownie został plk. Sławek, pierwszym wiceprezesem i wyłącznym zastępcą mjr. Jędrzejewicz, drugim wiceprezesem i kierownikiem grupy senatorskiej senator Józef Targowski (konserwatywa), kierownikiem akcji propagandowej plk. Koc, kier. akcji organizacyjnej poseł Dolanowski, zastępcą jego pos. Siedlecki, sekretarzem klubu pos. J. Podoski. Ponadto do prezydium wchodzi: ks. J. Radziwiłł, sen. Evert, sen. Zdzisław Lechnicki, pos. Miedzkiński, prof. Kozłowski i t. d.

Na końcu posiedzenia przemówił znowu p. Sławek, który tak zamknął swe przemówienie: „Najlepszym holdem, jaki oddamy marsz. Pilsudskiemu, będzie wykonywanie rzetelne obowiązków, jakie na nas marszałek włożył”.

Z prasy.

Opozycja w ciałach parlamentarnych.

„Głos Narodu” z dn. 25 bm. tak ocenia porównawczo rolę opozycji w ciałach ustawodawczych:

Opozycja, w obu Izbach będzie bezsilna jako czynnik polityczny, ale niesłychanie potężna jako wyraz protestu kraju. Przed rokiem 1870 ciało prawodawcze we Francji liczyło tylko pięć posłów opozycyjnych, ale głosami tej piątki przemawiał sumienie Francji. I choć w tymże roku plebiscyt osmiu milionów głosów usankcjonował stan rzeczy we Francji, stworzony przez Napoleona III, to przecież już w kilka miesięcy później sytuacja stała się taką, że owa opozycyjna piątka objąć

musiała rząd Francji. Niema bowiem politycy straconych, póki są ludzie z sercem, którzy ich bronią. Kto z nas jest przekonany, że broní sprawy słusznej, ten nie będzie dziś rozpaczal z powodu klęski. Będzie walczył i czekał. Tu nie cede malis—mówił rzymski poeta—sed contra ardentius ito. Oportunisci, ludzie koniunktury rzucąją broń na ziemię w chwilach niepowodzeń, ludzie idei trwają na posterunku.

Drobne wiadomości.

Źępienie polskości na Śląsku Niemieckim.

BERLIN (Pat.) Partja niemiecko-narodowa Śląska Niemieckiego wystąpiła ponownie do samorządu z inicjatywą, zmierzającą do zmiany nazw miejscowości polskich na niemieckie.

Modny swetek damski praktyczna Gosposia nabywa zawsze

W Polskiej Składnicy Galanteryjnej

FRANCISZEK FRLICZKA

Wilno, Zamkowa 9, tel. 5—46.

635—30

Z polityki zagranicznej.

Pochłonięta całkowicie sprawami wyborczymi opinia i prasa polska zignorowała prawie całkowicie szereg spraw, które ostatnio zaszły na szerokiej arenie polityki międzynarodowej.

Jakkolwiek, poszczególnie wzięte, sprawy te nie posiadają zbyt wielkiego znaczenia, przynajmniej na pierwszy rzut oka — to jednak łączą się one z sobą przedziwnie, niiby pojedyncze ogniewa, w jeden łańcuch, opasujący i przygniatający coraz bardziej Polskę.

Zacznijmy od wywiadu, udzielonego niedawno przez naszego ministra spraw zagranicznych korespondentowi „Petit Parisien”. Wywiad ten podaliśmy w swoim czasie w dość obszernym streszczeniu, nadesłanem nam przez Polską Ag. Telegraficzną. Na tem miejscu przypomniemy tylko drobny ale charakterystyczny ustęp jego.

„Duch rewizjonizmu (w Niemczech) nie jest wyrażony oficjalnie i oficjalnie nie powinienem o nim wiedzieć”.

W kilka dni po wywiadzie p. Zaleskiego wygłosił na posiedzeniu Rady Rzeszy min. Curtius wielką mowę poświęconą sprawie rewizji traktatów. Mowę tę podaliśmy również w swoim czasie w streszczeniu Pol. Ag. Tel. Tu pragniemy podkreślić następujący jej ustęp:

— „Czyż nie jest już od dawna dla całego świata notorycznym faktem, iż naród niemiecki uważa za rzecz niemożliwą pogodzić się propositu z obecnym stanem spraw, zwłaszcza na wschodzie...”

Przypominam oświadczenie niemieckiej delegacji pokojowej w Wersalu, przypominam ostrzeżenia memoriału niemieckiego z roku 1923... Niech mi wolno będzie przypomnieć również ów wielki moment w debatach lokarneskich, w których chodziło o różniczkowanie naszego stanowiska wobec granic zachodnich i wschodnich”.

Był że to przypadek, lub celowy manewr — w każdym bądź razie odpowiedź aż nazbyt wyraźna, na uwagę min. Zaleskiego, że „duch rewizjonizmu w Niemczech nie został wyrażony oficjalnie”. Bardziej oficjalnie, niż w mowie min. Curtiusa, podanej do wiadomości prasy całego świata „duch rewizjonizmu niemieckiego” nie mógł być chyba wyrażony.

Z kolei przejdźmy do innej sprawy, mianowicie wizyty premiera węgierskiego Bethlena w Berlinie. Znowu dziwnym zbiegiem okoliczności, przypadkowo czy celowo wizyta ta nastąpiła wkrótce po przemowie Curtiusa, co może być w ten sposób tłumaczone, że Węgry w zupełności popierają rewizjonistyczne plany Niemiec. Jakkolwiek Węgry dziś są słabe, stanowię one dla Niemców bardzo pożądanego sprzymierzeńca, ze względu na dobre stosunki, jakie je łączą z Turcją i z Włochami. Związczą z Włochami... dość przypomnieć ostatnią mowę Mussoliniego, w której tak wyraźnie wypowiedział się za rewizją traktatu wersalskiego.

Nawiasem zaznaczamy, że wizyta Bethlena w Berlinie miała też pewne akcenty, dość wyraźnie zwrócone przeciwko Czechosłowacji.

Rzecz jasna, że gością węgierską prasę niemiecką wszelkich odcieni powitała najserdeczniej, starając się przypisać jego odwiedzinom daleko idące znaczenie polityczne i ekonomiczne.

Do tego chóru komplementów nie przyłączyła się jedynie komunistyczna „Welt am Morgen”, która nazywa Bethlena „zandarmem Mussoliniego” i „zandarmem, z „nielegalną armią węgierską uzbrojona jest we włoskie karabiny maszynowe”.

I znowu dziwny wypadek, który na ten raz przypisać należy raczej niesubordynacji komunistycznego pisma niemieckiego dyrektywom moskiewskim: niemal tego samego dnia, w którym „Welt am Morgen” pisała o „zandarmie Mussoliniego” — w Mediolanie nastąpiło spotkanie między Litwinem a Grandim,

Zajście w głównym procesie «partii przemysłowej» w Moskwie.

(Telefonem od własnego korespondenta).

KRÓLEWIEC, 26 XI. Donoszą z Moskwy, że zainscenizowany przez rząd sowiecki na wielką skalę proces t. zw. «partii przemysłowej» z prof. Ramzinem na czele, w pierwszym dniu rozprawy zaczął się incydentem, który żywo komentowany jest w Moskwie.

W czasie odczytywania aktu oskarżenia, w którym jest mowa o zamierzonych planach interwencji Francji, Rumunii, Polski, Czechosłowacji itd., na salę kongresową związków zawodowych wszedł zastępca komisarza spraw zagranicznych Karachan. W tej chwili obecni na rozprawie członkowie korpusu dyplomatycznego powstali z miejsc i demonstracyjnie opuścili salę. Wywołało to konsternację przy stole sędziowskim.

Po krótkim zamieszaniu, akt oskarżenia czytano dalej. W dniu dzisiejszym zeznał główny oskarżony prof. Ramzin, który przyznał się do winy i całą odpowiedzialność wziął na siebie.

Komuniści agitują w wojsku.

Ujęcie niebezpiecznej bandy.

KRAKÓW. (Pat.) Wydział śledczy Policji Państwowej wykrył organizację komunistyczną, utworzoną specjalnie w celu wciągnięcia załogi garnizonu krakowskiego do akcji komunistycznej. W organizacji tej współpracowały Helena Gross i Regina Krzemiń. W chwili rozdawania odezw w

mieszkań Krzemiń, wkroczyła policja i aresztowała znajdujące się tam osoby, w liczbie 6, które odstawił do więzienia. Prócz tego władze śledcze wykryły organizację komunistyczną, działającą na terenie Krakowa wśród robotników fabryk. Ogółem aresztowano 17 osób.

Co się dzieje w Rosji sowieckiej

WIEDEŃ. (Pat.) „Arbeiter Ztg.” podaje jako charakterystyczny szczegół tego, co się dzieje w Rosji sowieckiej, że pewien monter wiedeński, który często jeździł do Rosji na roboty, wrócił tym razem przerażony stosunkami, panującymi w Rosji. Monter ten opowiada, że tygodniami całymi nie dostawał nic do jedzenia, a chleb w Rosji jest taki, jaki był w Austrii pod koniec wojny.

mi, panującymi w Rosji. Monter ten opowiada, że tygodniami całymi nie dostawał nic do jedzenia, a chleb w Rosji jest taki, jaki był w Austrii pod koniec wojny.

Wnioski konferencji ekonomicznej w Genewie.

GENEWA. (Pat.) Konferencja ekonomiczna, która zakończyła swe prace prawdopodobnie w piątek, formułuje obecnie swe wnioski i rezolucje. Specjalny podkomitet do spraw, interesujących kraje rolnicze opracował raport dotyczący zagadnień, podniesionych przez warszawską konferencję rolniczą, a broniących w łonie konferencji przez jednolity blok tych państw. Kwestje te dotyczą systemu uprzywilejowania produktów rolniczych Europy przed produktami zamorskimi oraz kredytów rolnictwa. Podkomitet jest zdania, że system preferencyjny winien być rozpatrywany jako odchylenie wyjątkowe i warunkowe od normalnej dla handlu międzynarodowego zasady, jaką jest klauzula największego uprzywilejowania. Dalej podkomitet uważa, że system ten może mieć zastosowanie li tylko w stosunku do zboża i nie powinien szkodzić interesom krajów zamorskich, które stanowią źródło zaopatrywania Europy. Podkomitet bierze w obronę politykę protekcyjną rolniczą przemysłowych krajów Europy i zastrzega, że dążenie do wprowadzenia systemu preferencyjnego nie powinno

w niczem przeszkadzać w tej polityce. Podkomitet przewiduje możliwość wprowadzenia systemu preferencyjnego na podstawie kontyngentów i wzajemności w stosunku do krajów przemysłowych i zaleca w tej mierze układy bilateralne.

Ten sam podkomitet wyraża się z uznaniem o krokach podjętych przez państwa rolnicze, reprezentowane na warszawskiej konferencji w sprawie zorganizowania eksportu dla produktów rolniczych i wreszcie podnosi znaczenie kredytu dla rolnictwa. Sprawa ta została wyczerpująco przedstawiona na konferencji państw, reprezentowanych na listopadowej konferencji warszawskiej. Podkomitet przypomina, że zagadnienie kredytu rolnego było wielokrotnie rozpatrywane od czasu konferencji ekonomicznej w roku 1927. Podkomitet jest zdania, że sprawa ta obecnie ma szczególnie ważne znaczenie dla zainteresowanych krajów i że wymaga szybkiego rozwiązania. Podkomitet podnosi znaczenie kredytu dla krajów rolniczych, które mogą stać się poważnymi odbiorcami dla krajów przemysłowych.

Odpowiedź prez. Calondera na skargi związków niemieckich.

KATOWICE. (Pat.) Prezydent komisji mieszanej dla Górnego Śląska p. Calonder ogłosił następujący komunikat:

W prasie (Ostdeutsche Morgenpost Nr 328) opublikowano skierowany do mnie list otwarty rozmaitych związków niemieckich, w którym wiązki te wzywają mnie do wypełnienia obowiązków. Nie widzę powodów do udziału na to jakiegokolwiek odpowiedzi. Zarówno mniejszość polska,

jak i mniejszość niemiecka może zawsze liczyć na ochronę z mej strony. W tem samym piśmie wzywa się do poczynienia kroków, aby Górny Śląsk zwrócono Niemcom. Te insynuacje, która obraża poczucie obowiązku prezydenta komisji mieszanej, odpieram z oburzeniem. Obecna granica jest naturalną podstawą mej misji.

Katowice, 26 listopada 1930 r. (X) Calonder.

najbliższym współpracownikiem Mussoliniego do spraw zagranicznych.

Spotkanie to komentowane jest przez prasę jako zbliżenie między Włochami a republiką sowiecką.

Z powyższego widzimy zarysowując się na razie jeszcze dość niewyraźnie, dość mglisto olbrzymi blok, do którego weszłyby: Włochy, Niemcy, Rosja, Węgry, Bułgaria (która po ślubie króla Borysa z Joanną Sabaudzką idzie całkowicie na pasku włoskim) oraz Turcja.

Innymi słowy „Państwa Centralne” z czasów wojny, bez Austrii (która nie może przeboleć i darować Włochom utraty Tyrolu) bez Czechosłowacji (oczywiście), natomiast pomnożone o Włochy i Rosję.

Przy takim układzie Polska na szczęście nie jest odosobniona, ma ona — poza Francją — naturalnych sprzymierzeńców w Czechosłowacji, Jugosławii i Rumunii i jest zagrożonych przez rewizjonistyczne plany niemiecko-węgierskie. Trzeba jednak ze strony naszego min. spraw zagranicznych wielkiej przeczności i czujności by w tym powikłanym splotcie krzyżujących się interesów wszystko ostatecznie na nas się nie skrupilo.

Optymizm p. Zaleskiego, który „oficjalnie nic nie chce wiedzieć o rewizjonizmie niemieckim”, jest co najmniej nie na miejscu.

utraconą na rzecz Jugosławii.

Dla sowieckiej Rosji pożądana jest wogóle wszelka zawierucha. Wopiera on i popierać będzie wszelkie usiłowania zmierzające ku obaleniu istniejącego stanu.

Jakież są jednak cele Mussoliniego, który w tym dziwnym koncercie niewątpliwie dzierży batutę?

Włochy potrzebują terenów kolonizacyjnych. Droga naturalnej ich ekspansji prowadzi do Afryki i na Bałkany... Tu i tam napotyka na silny wpływ Francji. Trzeba Francję zaszczepić, najłatwiej zaś uczynić to... nad Włosa, która, według trafnego określenia jednego z polityków francuskich, jest — wschodnią granicą Francji.

Przy takim układzie Polska na szczęście nie jest odosobniona, ma ona — poza Francją — naturalnych sprzymierzeńców w Czechosłowacji, Jugosławii i Rumunii i jest zagrożonych przez rewizjonistyczne plany niemiecko-węgierskie. Trzeba jednak ze strony naszego min. spraw zagranicznych wielkiej przeczności i czujności by w tym powikłanym splotcie krzyżujących się interesów wszystko ostatecznie na nas się nie skrupilo.

Niemcy żądają zwolnienia nadzwyczajnej sesji Rady Ligi Narodów w sprawie Śląska

BERLIN. (Pat.) Biuro Conti podaje, że w związku z wypadkami na Górnym Śląsku, gabinet Rzeszy rozważa kwestję prawną,

czy możliwe jest, na podstawie przedłożonego materiału, złożenie wniosku o zwolnienie nadzwyczajnej sesji Rady Ligi Narodów.

Echa zabójstwa Bergera.

Komunikat urzędowy.

KATOWICE. (Pat.) Urząd wojewódzki w Katowicach ogłasza następujący komunikat urzędowy: Prasa niemiecka z dnia 24 i 25 listopada r. b. podała wiadomość o zamordowaniu kupca Józefa Bergera z Wodzisławia, nadając wiadomości tej, z uwagi na przynależność Bergera do mniejszości niemieckiej, charakter aktu teroru politycznego. Ponieważ w tej formie podana wiadomość jest najzupełniej kłamliwa, podaje się urzędowo, że omawiany wypadek na podstawie protokółowego zeznania świadka przedstawia się następująco:

Dnia 22 listopada r. b. w godzinach wieczornych przebywali w gospodzie Dudy, na kolonii Kraskowiec w gminie Gorzyckiej, górnik Klemens Berger i Robert Bizek, skąd, znajdując się w stanie pijanym, udali się do mieszkania Bergera. Koło godz. 23 na życzenie żony Bergera wyszli obaj z mieszkania w celu poszukiwania kaczek, które oddaliły się z podwórza i szli wzdłuż Młynówki, która płynie koło domu. Gdy znajdowali się w oddaleniu około 2 klm. od domu, padł

strzał, który ugodził Bergera w brzuch, raniąc jednocześnie Bizeka w lewą rękę.

Po strzale Bizek, zaliczający się również do mniejszości niemieckiej, pozostawił ciężko ranionego Bergera na miejscu, a sam udał się do domu. Ranę Bergera odnalazli dopiero następnego dnia na miejscu wypadku Franciszek Jandzioł i Karol Rzezniczek, którzy spowodowali przewiezienie go do szpitala w Wodzisławiu, gdzie po dwóch godzinach, Berger zmarł. Według orzeczenia lekarskiego, rany pochodzą od strzału z dubeltówki. Berger został krótko przed śmiercią przesłuchany przez sędziego śledczego, lecz nie mógł podać żadnych szczegółów, wyjaśniających sprawę. Takie same zeznania złożył i Bizek. Dotychczasowy wynik dochodzeń nasuwa silnie uzasadnione podejrzenie, że wymienił on ofiarą strzelaniny ze strony nieznanego narazie kłusownika. W sprawie tej prowadzone są energiczne dochodzenia w celu wyśledzenia sprawcy.

Wielkie trzęsienie ziemi nawiedziło Japonię

TOKJO. (Pat.) Miasto Mishima na półwyspie Izu zostało częściowo zniszczone przez dzisiejsze trzęsienie ziemi.

TOKJO. (Pat.) Trzęsienie ziemi, które nastąpiło dzisiaj około godziny 7-jej rano, spowodowało wielkie szkody na znacznej powierzchni, obejmującej głównie okręg Sizuoka, położony o 100 mil na południe od stolicy. Liczba ofiar ludzkich przewyższa 1000 osób, z czego zabitych jest zgórą 200. Okropność katastrofy powiększyły jeszcze pożary, od których ucierpiały najbardziej miejscowości Mischoa, Numczu, Nagako, Ito i Apami. Miejscowość kapielowa Hakonemazsi, która zniszczona była

już raz w roku 1923, uległa ponownemu zniszczeniu.

TOKJO. (Pat.) Według ostatniego komunikatu urzędowego, liczba zabitych przy trzęsieniu ziemi w okręgu Sizuoka wynosi 187 osób, podczas gdy dzienniki podają liczbę 219 zabitych. Panują obawy, iż w okrogach Szuzinzi, Owito, Szimoda i Hakoni wyrządzone zostały również znaczne szkody, lecz z powodu przerwy w komunikacji brak dotychczas wszelkich wiadomości. W Atami wytrysnęło źródło wody gorącej, które bije na znaczną wysokość. Powszechny niepokój budzi los 300 robotników, budujących w poliu tunel, do którego wejście zostało zasypane.

Dookoła projektu rządowego ordynacji podatkowej.

„Gazeta Handlowa” zamieszcza opinię kupiectwa polskiego o treści do projektu rządowego ordynacji podatkowej, uwzględniając przede wszystkim sprawę skasowania istniejących dotychczas komisji szacunkowych dla podatków dochodowego i przemysłowego.

Projekt, wychodząc z założenia, że komisje szacunkowe nie spełniają należycie włożonych na nie zadań, oparł się na opinii, wyrażonej swego czasu przez prof. Kemmerera, że komisje szacunkowe należałoby w Polsce usunąć, a czynności wymiarowe pierwszej instancji przekazać wyłącznie urzędowi skarbowemu.

Jakkolwiek opinia, co do użyteczności działalności komisji szacunkowych jest sporna, musimy jednak przyznać, że komisje te istnieły zbyt często nie odpowiadają swemu celowi. Niejednokrotnie jest to winą samych członków komisji, że nie traktują swych praw i obowiązków z punktu widzenia ściśle przedmiotowego i obywatelskiego, częściej jednak działalność komisji jest utrudniona z winy dotychczasowej naszej procedury podatkowej i nieokreślonych należycie kompetencji jej członków i naczelników urzędów skarbowych, jako przewodniczących komisji.

W konsekwencji prowadzi to oczywiście do zupełnego zaniku odpowiedzialności za skutecznego wymiar, gdyż naczelnik urzędu skarbowego zastraja się tem, że wymiar uskuteczniła komisja, natomiast członkowie komisji twierdzą, iż wymiar narucił im przewodniczący komisji, a więc urzędnik skarbowy. O ile zatem chodzi o stwierdzenie odpowiedzialności za wymiar, to przekazanie czynności wymiarowych bezpośrednio władzy skarbowej ułatwi to zadanie bezwarunkowo.

Toteż fakt zniesienia komisji szacunkowych, ostatnio zwłaszcza bardzo często zaczepianych przez szerokie rzesze płatników, nie napotyka na większe sprzeciwy, pod warunkiem jednak, że w il-iej instancji t. j. w komisjach odwoławczych czynnik obywatelski, powołany z pośród płatników będzie jak najszerszej uwzględniony i respektowany. Tak też miało być wedle opinii prof. Kemmerera.

Tymczasem projekt zagadnienia tego nie rozwija należycie, a przeciwnie, traktuje je jednostronnie i chaotycznie. Wprawdzie przy samem powołaniu składu komisji odwoławczych (art. 11) widoczny jest pewien postęp przez zwiększenie ilości członków, wprowadzonych na podstawie propozycji organizacyj

gospodarczych, mianowicie udział czynnika obywatelskiego przewyższa się z pół na dwie trzecie ogólnego składu komisji — jednak dalsze postanowienia (art. 17), przewidujące, iż komisja szacunkowa orzeka w sekcjach, złożonych z przewodniczącego i 8 członków, w czem 4 mianowanych, przekreśla w praktyce zupełnie zwiększenie udziału czynnika obywatelskiego, z pośród grona podatników w komisji odwoławczej.

Przeciwko podobnemu potrakowaniu sprawy musimy oczywiście zaproponować i domagać się w sekcjach, sprawujących czynności odwoławcze, składu, odpowiadającego ogólnemu układowi komisji odwoławczej, t. j. proporcji na jedną trzecią członków mianowanych — dwie trzecie członków z wyborów. Postulat ten jest zresztą zupełnie logiczny, jeżeli za punkt wyjścia weźmiemy ogólny skład komisji odwoławczej. Tylko bowiem za cenę należytej rozbudowy komisji odwoławczej i przez zapewnienie jej orzeczeniowi — tak ze względu na skład osobowy, jak i procedurę rozstrzygnięcia — aby zapadały na podstawie rzeczowego i wszechstronnego rozpatrzenia zarzutów podatnika, mogą sfery gospodarcze zgodzić się na usunięcie komisji szacunkowych w 1-iej instancji.

Nie do przyjęcia jest również postanowienie art. 20, że, o ile w oznaczonej godzinie nie jawią się na posiedzenie członkowie sekcji komisji odwoławczej, posiedzenie rozpoczyna się o godzinie później, bez względu na ilość obecnych członków, a zapadłe uchwały będą prawomocne — gdyż w ten sposób w praktyce możnaby doprowadzić do absurdu, że komisja odwoławcza np. w składzie 2 urzędników mogłaby rozpatrywać ostateczne odwołania.

Także art. 66 projektu, zarówno w interesie skarbu państwa, jak i podatnika, należałoby stanowczo zmodyfikować w tym duchu, że płatnikowi, który ma prawo dawniejsze, przysługujące prawo dysponowania wpłaconych kwot na bieżące raty podatkowe.

Niejednokrotnie bowiem płatnicy, posiadający zaległości a znajdujący się w ciężkim położeniu gospodarczym, ostatnim wysiłkiem zdołają uzyskać jeszcze na płacenie zobowiązań rat podatkowych, aby uzyskać prolonatę i rozłożenie ratalne spłaty zaległości — gdyby natomiast uskutecznił na ich wstawienie za częścią rygorystycznym obciążać na koszty egzekucyjnej i odsetki zwłoki, zniechęcony płatnik, widząc beznadziejność swego położenia i niemożność wyjścia z niego,

Maszyny do Szycia kupujące tylko u Zygmunta Nagrodzkiego Włna, Zawalna 11-a. 624-7

prestałby wogóle płacić podatki, sam przyspieszyłby swą ruinę, a skarb państwa pozabawił wpływu. W dziedzinie t. zw. „kar za zwłokę” należałoby zerwać z dotychczasową nomenklaturą, niezgodną i ze stanem faktycznym, bo są to w rzeczywistości odsetki zwłoki i sprzeciwia się poprostu moralności podatkowej, aby oby watek za to, że nie jest w stanie zapłacić w terminie podatku, był „karany” za tę zwłokę.

Wprowadzenie terminu „odsetki za zwłokę” w odróżnieniu od drugiego „odsetki za odcroczenie” będzie o wiele właściwsze, przyczem pierwsze powinny wynosić obecnie nie więcej, niż 12 proc. w stosunku rocznym, drugie zaś 2 proc. ponad każdorazową stopę dyskontową Banku Polskiego. Koszty egzekucyjne, wynoszące dotychczas 5 proc., powinny być również w nowej ordynacji obniżone definitywnie do 2 proc. przy określeniu maksymalnej ich wysokości do 1.000 zł.

Koniecznym wydaje się także zliberalizowanie art. 80, który opiera się na dotychczasowym art. 94 ust. o podatku przemysłowym. Mianowicie odpis podatku, całkowity lub częściowy, powinien mieć miejsce już wtedy, gdy podatnik na podstawie ksiąg albo innych dowodów wykazuje, iż uiszczenie podatku zagraża bytowi jego przedsiębiorstwa. Dotychczasowe stosowanie wspomnianego art. 94 nie odpowiadało istotnym potrzebom życia.

Artykuły 85 i 93 przez nalozenie na wszystkich obowiązków dostarczania władzom skarbowym informacji o „innych osobach” i o „innych podatnikach” stawiają pod znakiem zapytania całą tajemnicę handlową i bankową, toteż w interesie gospodarstwa obrotu powinny być odpowiednio zmienione.

Odnosnie art. 105 uważamy za pożądane wstawienie przepisu analogicznego do tego, jaki się znajduje w rozporządzeniu wykonawczym do ustawy o podatku przemysłowym, że przy ocenie ksiąg handlowych należy zwracać uwagę na ich istotną wartość i rzetelność, pomijając formalne braki i usterki.

Do art. 106 należałoby dodać, że badanie ksiąg należy przeprowadzić w odnośnej firmie w czasie i sposobie, jak najmniej utrudniającym płatnikowi spełnienie jego czynności zawodowych. Przedstawione powyżej uwagi nie wyczerpują oczywiście całego tematu, a wogóle nie poruszają drugiej części ordynacji, tj. działu egzekucyjnego.

Z całej Polski.

Echa Brzeźcia.

Jak informuje „Robotnik”, stan zdrowia zwolnionych w poniedziałek za kaucją b. posłów Mieczysława Mastka, Adama Pragera oraz Wł. Kiernika wymaga dłuższego odpoczynku i serdecznej opieki.

Największą przyjemność sprawiła im kąpiel, pierwsza od początku wzniesienia.

„Polonia” katowicka donosi, że większość opozycyjna nowego, trzeciego Sejmu śląskiego na pierwszym posiedzeniu postawi wniosek o wypuszczenie na wolność więźnia brzeskiego, posła Korfanteo Wojciecha, przebywającego w więzieniu w Warszawie.

Sport.

Zebrań Miejskiego Komitetu W. F.

Jutro w Magistracie o godzinie 19 odbędzie się posiedzenie Miejskiego Komitetu W. F. i P. W. z następującym porządkiem dziennym: 1) Współpraca Miejskiego Komitetu W. F. z organizacjami sportowymi. 2) Praca W. F. na terenie m. Wilna. 3) Sprawa tygodnia W. F. i P. W. 4) Wolne wnioski. Ja. Nie.

GIĘDA

WARSZAWA 26 X (Pat.). Waluty i dewizy: Dolar 8,90 / — 8,92 / — 8,88 / 1. Belgia 124,34 — 124,68 — 124,03. Londyn 43,31 — 43,42 — 43,20. Nowy York 8,911 — 8,931 — 8,891. Nowy York kabeł 8,92 — 8,94 — 8,93. Paryż 35,04 / — 35,13 — 34,95. Praga 26,44 — 26,50 — 26,38. Stokholm 239,42 — 240,02 — 238,82. Szwajcaria 172,70 — 173,13 — 172,27. Wiedeń 125,54 — 125,85 — 125,23. Berlin w obrotach prywatnych 212,62. Papiera procentowe: Pożyczka inwestycyjna (seryjna) — 103,50 5/10, konwersyjna 50, 5/10, kolejo-wa 46,75 — 46,50, 7/10, stabilizacyjna 82,50, 8/10 L. Z. B. G. K. obligacje B. G. K. 94, Te same 7, 8, 3/25, 8/10 L. Z. T. K. Przem. Polskiego 86, 4/10, ziemskie 53, 7/10, ziemskie dolarowe 76,50, 4/10, warszawskie 54, 5/10, warszawskie 57,50 — 57, 8/10, warszawskie 72,25 — 72 — 72,50, — 57, obl. poz. konwersyjnej m. Warszawy VIII i IX em. 50,50. Akcje: Bank Polski 158,50 — 159, Sole Pol-owe 88, Lilpop 24, Modrzejów 10,50 — 11, Starachowice 14,75.

Obywatele!

Wilno jest miastem akademickim o wiekowych tradycjach. Rok rocznie nowe zastępy młodych płyną w mury uniwersyteckie. Nie zważają na przeszkody, na głód i chłód, który ich czeka na tej drodze, ale idą po wiedzę, aby przez nią stać się użytecznymi pracownikami społeczeństwa.

Wiemy wszyscy, w jak trudnych warunkach kształci się nasza młodzież akademicka, zmuszona w czasie studiów troszczyć się o chleb i dach nad głową. Taki stan rzeczy wyczerpuje ją moralnie i fizycznie. Nadmiar zępo po całonocnej pracy niema gdzie wypocząć i nabrać sił do walki z życiem i dalszej pracy. Niema gdzie poratować nadwątłonej pracą zdrowia.

Budowa Kolonii Letnich, Domów Zdrowia, sanatoriów, domów akademickich, pomoc w nauce wreszcie—to najbardziej palące potrzeby młodzieży akademickiej.

Dzięki dotychczasowemu poparciu społeczeństwa jesteśmy już na drodze częściowego zaspokojenia tych potrzeb. Wykonano budowę pierwszego domu w Akademickiej Kolonii Wypoczynkowej w Legaciszach. Poza to z funduszy uzyskanych z ofiarności społeczeństwa, wybitnie wspomaganą jest Bratnia Pomoc Polskiej Młodzieży Akademickiej Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie.

Ufam, że społeczeństwo nasze, które niejednokrotnie złożyło dowody, że rozumie i odczuwa ciężki los młodzieży akademickiej, nie poskapi groma na ten cel, bo rozpoczęta praca nie może ulec przerwie, a dotychczasowe wysiłki i osiągnięte rezultaty nie mogą być zmarnowane. Pamiętajmy, że pomoc młodzieży akademickiej jest dziś społecznym obowiązkiem każdego obywatela.

Od 27 listopada do 4 grudnia r. b. odbędzie się doroczny IX-ty już z kolei Tydzień Akademika.

Jest to okres, który ma być próbą stosunku społeczeństwa do akademika, okres wzmożonej akcji społecznej w celu zaspokojenia najpilniejszych potrzeb kształcącej się w murach Wszechnicy Batorewej młodzieży. Niech każdy w tym okresie w miarę środków i sił przyczyni się do ulżenia doli jej, w przeświadczeniu, że spełnia swój konieczny obowiązek.

Niech nikogo nie zabraknie w szeregach członków Kół Przyjaciół Akademika.

Pieniądz Wasz, obywatele, nie pójdzie na marne, gdyż idąc do Skarbnicy sił narodowych, stokrotnie w przyszłości odda procent.

Wojewódzki Komitet Wileński Pomocy Polskiej Młodzieży Akademickiej
Prezes — Wojewoda Władysław Raczkiewicz.
Wiceprezesi: Naczelnik Konrad Jocz, Prof. dr. Władysław Jakowicki.

Członkowie: J. E. Ks. Biskup Kazimierz Michalkiewicz, Prof. Dr. Tadeusz Czeźowski, Marjan Kowalski, Prezes Jan Pietraszewski, Inż. August Przygodzki, Prezes Roman Rućkiński, Dyrektor Hipolit Siemiradzki, Dyrektor Władysław Szmidt, Radca Stanisław Zdanowicz, Ryszard Puchalski, Jerzy Dietrich.

Wilno, w listopadzie 1930 r.

KRONIKA.

Z miasta.

— **Lustracja budowy archiwum państwowego.** W dn. 25 i 26 listopada bawil w Wilnie p. Rybarski, radca ministerjalny, w charakterze delegata Min. W. R. i O. P., w sprawie rozmieszczenia archiwaliów w budującym się gmachu dla Archiwum państwowego przy ul. Teatralnej.

Ministerstwo uważa za konieczne tak rozplanować archiwalia, żeby pomieścić to wszystko, co się znajduje w kościele Franciszkańskim, który oddawna zdecydowano oddać na potrzeby kultu religijnego. (I)

— **Odsłonięcie tablic pamiątkowych po Mickiewcu.** W związku z 75-tą rocznicą zgonu Adama Mickiewicza odbyła się w dniu wczorajszym uroczystość odsłonięcia dwóch tablic pamiątkowych w dom, gdzie niedługo mieszkał wielki wieszcz narodu. Sam akt odsłonięcia tablic poprzedziło o godz. 9 rano nabożeństwo w kościele św. Jana, które celebrował ks. proboszcz Miłkowski.

Na nabożeństwie obecni byli przedstawiciele władz na czele z wice wojewoda, prezydentem miasta, kuratorem szkolnym i starostą grodzkim. Liczne reprezentowana była młodzież akademicka oraz delegacja wszystkich gimnazjów wileńskich.

Po skończeniu nabożeństwa zebrani udali się na zaul. Literacki do posesji Nr. 5, gdzie po krótkim odczytaniu przemówieniu odsłonięcia tablicy dokonał prof. Kościalkowski.

Następnie podobna uroczystość odbyła się przy drugim domu, gdzie mieszkał Mickiewicz, przy ul. Wielkiej 46. Tutaj przemawiał profesor St. Cywiński.

Inicjatywę ufundowania tablic, których odsłonięcie nastąpiło, dał s. p. Czesław Jenkowski, razem ze znanym miłośnikiem i badaczem przeszłości Wilna, p. Lucjanem Uziębło, którzy złożyli pierwsze ofiary na ten cel. Myśl tę podchwyciło grono maturzystów b. rosyjskiego gimnazjum z lat 1907, 1908 i 1909, i realizację ufundowania tablic doprowadziło do końca.

W ten sposób Wilno posiada już trzy tablice pamiątkowe na domach, w których mieszkał Mickiewicz. Pierwszą tablicę, wkrótce po okupacji niemieckiej, ufundował własnym sumptem właściciel domu przy zaul. Bernardyńskim 11, gdzie mieszkał Mickiewicz w 1822 roku r. (d)

Sprawy miejskie.

— **Nowa taryfa elektryczna.** Wydział elektryczny Magistratu przystąpił do opracowania nowej taryfy za korzystanie z prądu elektrycznego z elektrowni miejskiej. Nowa taryfa prawdopodobnie pójdzie w kierunku podwyższenia opłat. Należy zaznaczyć, że taryfa na prąd z elektrowni miejskiej w Wilnie jest już najdroższą z większych miast w Polsce. (I)

— **Realizacja planu budowy łaźni ludowej i II domu robotniczego.** Magistrat m. Wilna polecił Sekcji technicznej przeprowadzenie realizacji planów budowy wielkiej łaźni ludowej przy ul. Wingo i II-go domu robotniczego przy ul. Derewniekiej. d

— **Statuty podatkowe nie będą zmienione.** Na wczorajszym posiedzeniu Magistratu była rozpatrywana sprawa statutów podatkowych. Na posiedzeniu tem uchwalono nie wprowadzać żadnych zmian w opłatach i normy podatkowe pozostawić w formie niezmienionej. d

— **Rewizja gospodarki straży ogniowej.** Celem zbadania gospodarki w straży ogniowej, powołana została specjalna komisja z ramienia wydziału kontro-

li, która przystąpiła do pracy. Równocześnie prace kontrolne i rewizyjne prowadzi inna komisja z ramienia Rady Miejskiej.

Szczegółowe wyniki z tych rewizji złożone zostaną na najbliższe posiedzenie komisji rewizyjnej, która odbędzie się 2 grudnia r. b. (d)

— **Zapowiadane ożywioneo ruchu budowlanego.** W ostatnim miesiącu do Komitetu rozbudowy m. Wilna wpłynęło kilkadziesiąt podań od poszczególnych petentów i spółdzielni mieszkaniowych na sumę 10 milj. zł. Ponieważ przydział kontyngentu na budowę, Komitet otrzyma dopiero w marcu 1931 r., żadnych więc obecnie pożyczek, ani kredytów, Komitet nie udziela.

Zaznaczyć należy, iż w ub. roku budowlanym zapotrzebowanie petentów wynosiło niecałe 3 milj. zł. Wnioskować z tego można, iż w przyszłym roku, ruch budowlany w Wilnie znacznie postąpi naprzód.

Według uzyskanych informacji, w 1931 r. w Wilnie rozpocznie się budowa około 50 domów mieszkalnych. (d)

Sprawy wojskowe.

— **Zebrań konstytucyjne Kola Podchorążych Rezerwy** przy Kole Związku Oficerów Rezerwy odbędzie się dn. 28 bm. o godz. 7 m. 30 w Kasyjne Garnizonowe (Mickiewicza 13). Zarząd Kola Z. O. R. prosi pp. podchorążych rezerwy o jaknajliczniejszy udział.

Sprawy rolne.

— **Stan zasiewów jesiennych.** Według danych działu rolniczego wydziału powiatowego Sejmiku Wileńsko-Trockiego, stan tegorocznych zasiewów jesiennych jest niezły. W niektórych miejscach, gdzie były grubsze warstwy śniegu, zostały uszkodzone oziminy.

Sprawy samorządowe.

— **Zjazd burmistrzów i pisarzy gminnych.** Dnia 5 grudnia w Wilnie odbędzie się zjazd burmistrzów, wójtów, sekretarzy i pisarzy gminnych z terenu pow. Wileńsko-Trockiego.

Na zjeździe rozpatrzone zostanie budżet powiatowy na rok 1931-32 oraz kwestja zlikwidowania zaległości podatkowych.

Sprawy sanitarne.

— **Obowiązek powszechnego szczepienia opsy.** Jak wiadomo, Magistrat obowiązywać jest na mocy ustawy dokonywać powszechnego szczepienia opsy. Dotychczas zaś szczepienia te noszą charakter szczepień dobrowolnych i ograniczyły się do 3717 szczepień wtedy, gdy sądząc z ogólnego przeciętnego przyrostu ludności, należałoby dokonać około 9000 szczepień pierwszorazowych. Podobny stan rzeczy może spowodować wybuch epidemii opsy w Wilnie.

Wobec tego, Urząd Wojewódzki polecił Magistratowi w roku przyszłym wprowadzić bezwzględne obowiązujące szczepienie opsy ochronnej dla wszystkich. Również zostało zalecone stosowanie w szerokim zakresie szczepienia przeciw błonicznemu i przeciw płonicznemu. (I)

Z życia stowarzyszeń.

— **Przedstawienie amatorów.** W dniu 29 listopada o godzinie 6 wiecz. w sali parafjalnej przy kościele św. Jana (Zamkowa 19) staraniem Kola Dramatycznego zostanie odegrany dramat w 3-ach aktach p. t. „29 Listopad”.

— **Uroczysty obchód 25-lecia działalności Wileńsk. T-wa Muzycznego „Lutnia”** na polu artystycznym i społecznym wyznaczony został na dzień 8-go

grudnia r. b. O godz. 10 rano odbędzie się nabożeństwo w kościele św. Franciszka—(po Bernardyńskim); o godz. 8 wieczór w sali teatralnej „Lutnia” odbędzie się wieczór jubileuszowy z udziałem koncertowym—w wykonaniu solistów, Chóru „Lutni” Wileńskiej i orkiestry.

— **Zarząd Towarzystwa Opięki nad Zwierzętami** prosi Członków i Sympatyków Towarzystwa, którzyby chcieli wziąć udział w przyjęciu p. Maszewskiej-Knappe, o zgłaszanie się do Sekretariatu Towarzystwa ul. Tatarska 2, w godz. 6—7 wiecz.

— **Kursy sanitarne Czerwonego Krzyża** dla siostr pogotowia rozpoczyna się w pierwszej połowie stycznia r. p.

Podania o przyjęcie przyjmuje Sekcja Siostr — Zawalnia 1 w poniedziałki, środy i piątki od godz. 6-6j do 8-jej wieczór, do dnia 6 grudnia r. b. włącznie.

Sprawy uniwersyteckie.

— **Z Wydziału Humanistycznego U. S. B.** Stopień magistra filozofii w zakresie historii uzyskały: Helena Żmudzka, Mirjam Blochówna i Roża Baumówna.

— **Powszechny wykład uniwersytecki** p. t.: „Witold W. Książę Litewski” wygłosił doc. Dr. Ryszard Miernicki we czwartek 27 b. m. o godz. 19-iej w Auli Kolumnowej. Wstęp 50 gr., dla młodzieży 20 gr.

Sprawy akademickie.

— **Na walnym zebraniu Akademickiego Kola Misyjnego** wyłoniono nowy zarząd, który ukonstytuował się w następującym składzie: Leokadja Sadowska — prezes, Wiktor Kuczyński — wiceprezes, Zofja Folwarska — sekretarz, Leokadja Pieczkówna — skarbnik. Do komisji rewizyjnej weszli: Swiężyński Zdzisław — przewodniczący, Niewiarowska Halina i Laszkiewiczówna Marja — członkowie.

Obowiązki Pań Gospodyń

Honorowych „Czarnej Kawy” IX-go „Tygodnia Akademickiego” łaskawie objąć raczyły:

Bielosowa Stanisława, Bzowska Kazimierzowa, Besowska Franciszka, Donowska Feliksowa, Jomańska Władysława, Dziwulska Władysława, Dmochowska Władysława, Ehrenkruztowa Stefanowa, Englowa Mieczysława, Głowińska Antonina, Głazkowa Stefanowa, Glatmanowa Juljuszowa, Horoszkiewiczowa Walentyna, Jamonitowa Maciejowa, Jasińska Zbigniewowa, Jakowicka Władysława, Janicka Juljana, Januszkiewiczowa Aleksandra, Jeleńska Mieczysława, Joczowa Konradowa, Kirlikłowska Stefanowa, Kiersnowska Tadeuszowa, Kubicka Benedyktywna, Klottowa Janowa, Kownacka Piotrowa, Kowalska Edmundowa, Korolowa Józefowa, Lendauowa pulk., Łastowska Józefowa, Materska Ignacowa, Mazurowska Stefanowa, Marciniowska Klimentowa, Milanowska Stanisława, Michajłdzina Kornelowa, Mienicka Aleksandra, Moszyńska Janowa, Okowa Janowa, Orłowska Zenonowa, Obiezierska Mieczysława, Ołrebska Janowa, Opczyńska Kazimierzowa, Patkowska Józefowa, Pietraszewska Janowa, Płonowna Stanisława, Pogorzelska Stefania, Priferowa Janowa, Przygodzka Augustowa, Raczkiewiczowa Władysława, Redwańska Janowa, Rucinska Romanowa, Ryzewska Bronisława, Reicherowa Michalina, Rackiewiczowa Oktawianowa, Samowiczowa Kazimierzowa, Schilling — Senegaliczka Seryguszowa, Samorokowa Leonowa, Sopotkowa Józefowa, Srebrnowa Stefanowa, Siemiradzka Hipolittowa, Smidowna Władysława, Szniłłowska Bolesława, Szumańska Władysława, Węsiłowska Stanisława, Wroblewska Bronisława, Wilczewska Gabriellowa, Zawadzka Władysława, Zułowiczowa Zdzisława, Zdanowiczowa Stanisława, Safarewiczowa Aleksandra.

Kronika policyjna.

— **Aresztowanie wlamywacza-dezertera.** Onegdaj w Wilnie został aresztowany niebezpieczny wlamywacz Zarecki, który przed tygodniem zbiegł z więzienia garnizonowego w Lidzie. Podczas aresztowania Zarecki podał się za dezertera z Rosji sowieckiej, wobec czego władze zamierzały go wysiedlić lecz przypadkowo został poznany przez jednego z funkcjonariuszy P. P. wobec tego decyzja wysiedlenia

została cofnięta i Zareckiego pod silną eskortą odesłano do Lidy, (a)

— **Włamanie do mieszkania adwokatów wileńskich.** Wczoraj do mieszkania mec. Turkowskiego Z. i Matyjasza J. zam. przy ul. J. Jasińskiego 7 włamali się nieznanzi sprawcy, którzy spłądowali całe mieszkanie, poczem skraśli palto, futra, 2 garnitury oraz inne rzeczy wartości z górą 2000 zł. (a)

— **Ujawnienie wielkiego składu złodziejskiego przy ul. Popławskiej.** Władze śledcze wykryły w Wilnie przy ul. Popławskiej wielki skład złodziejski, w którym były nagromadzone rzeczy, pochodzące z kradzieży jeszcze z roku 1928. Między rzeczami znajdują się szereg cennych przedmiotów, futer, rowerów, maszyn i t. p.

Znalezione rzeczy przedstawiają wartość przeszło 10 000 zł. Władze śledcze obecnie prowadzą dochodzenie w kierunku ujawnienia właścicieli wykrytego składu. (d)

— **8 podrzutków w ciągu 3 dni** znaleziono w Wilnie. W ostatnich trzech dniach na terenie miasta znaleziono 8 podrzutków z czego pięć mieśkiej 5 i żeńskiej 3. Podrzutki umieszczono w przytulku Dzieciątka Jezus. (a)

— **Ujawnienie zemsty.** Na dworcu kolejowym Wilno—Osob. funkcjonariusze wydziału śledczego zatrzymali Arjaslonka Arsenjusza i Paraifonka Teodora, mieszkańców wsi Huszacie gm. Jodzkiej. Przy zatrzymaniu ujawniono przyemki składający się z 120 kg. rożnyemi.

— **Sekwestrowanie w opalach.** Onegdaj milo licytowa za zalegie podatki B. Krapiwnika zamieszkałego przy ul. Kawiaryjskiej 16, właściciela sklepu z owocami i wodą sodową.

Już za godzinę przed licytacją przed frontem sklepu zebrał się tłum ciekawych.

Gdy zjechał z furą przed sklep sekwestrowali, wszyscy zebrani powitali go wrzaskami i wyzywkami.

W czasie wynoszenia przedmiotów na furę, kilku osobników usiłowało wrwać je z rąk sekwestrowa.

Z każdą chwilą rósł tłum. Coraz głośniejsze padły pod adresem sekwestrowa i Magistratu wyzwiska.

Przybyła na miejsce policja zlikwidowała zajście. (s)

Różne.

— **Niedokładna nazwa.** W felje tonie Ludyk Zyciel p. L. Zarys dzieł polskiej oświaty tajnej na Ziemiach Wschodnich, niedokładnie wymieniona została nazwa towarzystwa nauczycielskiego utrzymującego schronisko nauczycielek - weteranek.

Chodził mianowicie o „Stowarzyszenie Nauczycielstwa Polskiego w Wilnie”. — **Drukarnia Archidiecejalna** niżej komunikuje, że p. Hipolit Siemiradzki od dnia 31 października r. b. nie jest już pracownikiem tej drukarni.

Zabawy.

— **„Czarna kawa” na wpiisu szkole.** Dnia 29 b. m. w Sali Klubu Techników (ul. Wileńska 33) o g. 9-tej wieczorem odbędzie się „Czarna kawa” z udziałem koncertowym i tańcami na rzecz wpisów szkolnych dla niezamożnych uczniów organizowaną przez Opiekę szkolną przy gimn. im. Adama Mickiewicza.

Teatr, muzyka i sztuka.

— **Teatr Miejski na Pohulance.** Dniś z powodu przygotowań do wystawienia „Nocy listopadowej” przedstawienie zawieszono.

— **„Noc listopadowa”.** W nadchodzącą sobotę 29 b. m. celem uczczenia 100-nej rocznicy powstania listopadowego Teatr Miejski na Pohulance zapowiada premierę nieśmiertelnego dzieła S. Wyspiańskiego „Noc listopadowa”.

— **Teatr miejski w „Lutniu”.** Działalność koncertu Paolo Polaro. Fenomenalny baryton wystąpi w Wilnie raz jeden tylko! dziś na koncert w Teatrze „Lutnia”. Bogaty program obejmujący szereg aryj operowych, oraz pieśni. Koncert ten zorganizowany staraniem Wileńskiego Towarzystwa Filharmonicznego.

— **„Cierpić owoc”.** Na dzień jutrzejszy zapowiadana została premiera wtyronej komedji Roberta Bracco. Zajmująca treść, niesrobbliwy humor, oraz role dające szerokie pole do popisu, każą rokować komedji długotrwałe powodzenie.

— **Popołudniówki niedzielne** odbędzie się w obu Teatrach po cenach zniżonych. W Teatrze na Pohulance Surguczewa „Skrypce jesiennie”. W Teatrze „Lutnia” komedja Kiedrzyńskiego „Nie rzucaj mnie madame”.

W sprawie Święta Młodzieży.

Do wszystkich Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej Wileńskiego Związku Młodzieży Polskiej.

Rokrocznie obchodzimy nasze „Święto Młodzieży” w niedzielę po 13 listopada, t. j. po dniu poświęconym w życiu kościelnem czi naszego Patrona Sw. Stanisława Kostki. W roku bieżącym ze względu na wybory nie mogliśmy obchodzić naszego święta w dniu 16 listopada, a ze względu na naszą aparytną pracę wychowawczą odłożyliśmy święto na dzień 31 listopada.

W dniu tym cały naród i państwo obchodzi uroczystie 100 na rocznicę powstania listopadowego. W liczbie tych, którzy składają hold bohaterom walk o niepodległość Ojczyzny SMP. mają stanąć w pierwszych szeregach, a gdzie warunki pozwolą należy wziąć inicjatywę obchodu w swe ręce.

Dzień 30 listopada dla nas ma to jeszcze szczególne znaczenie, że w dniu tym Najdoszniejszy Protoktor Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej J. E. Ks. Arcybiskup Romuald Jałbrzykowski obchodzi 12 rocznicę Konsekracji na Biskupa.

Wobec powyższego jeszcze raz przypominamy i zarządzamy:

1-o „Święto Młodzieży” wszystkie Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej w dniu 30 listopada r. b. polączać się z obchodem 100 lecia powstania listopadowego, biorąc udział w ogólnym obchodzie wraz z całym społeczeństwem. Na akademjach stowarzyszeniowych omówić znaczenie powstania listopadowego i chwil parę poświęcić rocznicy Konsekracji J. E. Ks. Arcybiskupa Metropolity.

2-o Dopuszczalne jest przełożenie „Święta Młodzieży”, jeżeli tego wymagają warunki lokalne na dzień 7.XII, lub 8.XII r. b.

Jednocześnie podajemy do wiadomości, iż Wileński Urząd Wojewódzki, pismem swem z dn. 25.XI.1930 roku L. dz. V.1631/30, udzielił zezwolenia na obchód „Święta Młodzieży” na terenie całego Województwa według następującego programu:

1-o pochod SMP do kościoła, a następnie do lokalu SMP.

2-o Akademija uroczysta ku czci Sw. Stanisława Kostki, łącznie z obchodem 100-nej rocznicy powstania listopadowego i 12-let rocznicy konsekracji J. E. Ks. Arcybiskupa Metropolity Wileńskiego.

3-o Ewentualne zawody sportowe.

Taksamo Nowogródzki Urząd Wojewódzki pismem z dnia 27.XI. r. b. L. dz. B. P. (II) 3422 udzielił zezwolenia na obchód „Święta Młodzieży” na Okręg Lidzki (powiaty: lidzki, wołyński, szuczynski i słonimski) według takiego programu. Z Województwa Białostockiego dotychczas odpowiedź na nasze pismo nie nadeszła.

Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej obowiązane są podać do wiadomości poszczególnych P. P. Starostów szczegółowy program obchodu przed niedzielą t. j. najpóźniej w sobotę 29 XI rano. Gotów! Sprawie służ!

Związek Młodzieży Polskiej w Wilnie.

Przy otwórci, artretyzmie i choroby cukrowej, naturalna woda gorzka „Franciszka-Józefa” wzmacnia czynność zółdka i kiszek oraz ulewia trawienie. — Ządać w aptekach i drog. 40124

Zamordowanie biskupa.

LONDYN (Pat.) Delegat stolicy apostołskiej przy ambasadzie włoskiej otrzymał potwierdzenie wiadomości o morderstwie biskupa Soggiu. Do rządu chińskiego wystosowany został energiczny protest.

Mickiewicz w ostatniem trylecie.

(Dokończenie).

Z pod pióra Aleksandra Brücknera wyszła książeczka p. t. Adam Mickiewicz — żywot i dzieła (Bibl. Powsz. Nr. 1106—8). Dla tych, którzy już twórczości poety poznali, może ona stać się dobrą pomocą jako repetytorjum. W każdym razie jest to doskonale antidotum przeciwko epidemii wszelkich t. zw. bryków, kluczy, „charakterystyk literackich” i t. p. Nie znaczy jednak, aby ten kompandalny charakter książeczki pozbawiał ją zupełnie oryginalności. Trzeba pamiętać, że dla Brücknera nie istnieją „autorytety”; stał te sądy, niezawasne uzasadnione, z którymi bierze chętną posprzezać się nieraz.

Następnie zwracamy uwagę na fenomen swojego rodzaju: duża, 543 strony licząca, książka publicysty lwowskiego Stanisława Rosowskiego, „Pan Tadeusz” — rozbór szczegółowy (Lwów 1929, Nakł. Jakubowski). Może najlepiej gatunek tej roboty określił sam autor, nazywając swą książkę „prolegomenami estetycznymi”. Istotnie mamy tu do czynienia z nadzwyczajną drobiażgową, ale i subtelną analizą tych czynników, które wywołują w czytelniku wrażenia estetyczne, reakcję

intelektualno-uczuciową na piękno, płynące z kart arcyepoematu. Nie wiedzieć, co więcej podziwiać u autora: głębię zmysłu krytycznego, czy szeroką skalę wrzliwości artystycznej, ostrą wnikliwość obserwatora, czy wyrafinowanie artysty.

Mimo to wielce słuszną wydaje się uwaga autora, że książka nie należy do rzędu tych, „które można jednym tchem przeczytać”, albowiem „pochód przez gestwę problemów estetycznych—to rzecz mozolna, jakkolwiek wdzięczna”. Wiernym sprzymierzeńcem książki jest nieukrywany wcale entuzjzm estetyka dla poematu; nie przeszkadza mu to jednak do zajęcia obiektywnego stanowiska wobec takich czy innych faktów, szczegółów, postaci, opisów. Wśród tych poglądów znajdują się zapewne takie, na które nie każdy czytelnik zgodzi się bez zastrzeżeń. Za przykład niech służy negatywny stosunek autora do Hrabiego, do którego przystępuje autor z poglądem powziętym niejako a priori, lub odpowiedź na pytanie, kto sprawdził do Soplilowa Moskalia—Asesor czy Jankiel? Warto by wreszcie zdobyć się na rzeczową ocenę muzycznych walorów zakończenia koncertu Wojskiego, które sprawia raczej wrażenie nagromadzenia zgryźliwych dźwięków jakiegoś nieistniejącego in-

strumetu niż „rogowej arcydzieła sztuki”.

„I szła muzyka coraz szersza, coraz dalsza, coraz cichsza i coraz czystsza, doskonalsza”. Natomiast wręcz kapitalną jest analiza porównań. Ogólnie: książka godna jak najszerzego zalecenia. Jest ona tym rzadkim okazem, który wskazuje dowodnie, w jakim kierunku może pójść współpraca nauki z literaturą, współpraca, o której się dziś mówi z okazji powstania Instytutu popierania twórczości literackiej.

Najwięcej zainteresowania wśród badaczy wzbudza ostatnio „Dziady”. Stanisław Pigoń wydał świeżo książkę „Do źródeł Dziadów kowieńsko-wileńskich” (Wilno 1930, Bib. „Źródła Mocy” Nr. 3), składającą się z dziewięciu rozdziałów, których kilka było już drukowanych w zmienionej nieco postaci w czasopiśmie. Jest to studjum, oparte na badaniach typowo genetycznych, którym badacz poświęca się najchętniej. Jemuto i tełto metodzie głównie zawdzięczać należy, że znamy już dziś technikę tworzenia poetyckiego Mickiewicza, że możemy swierdzić nieomylnie, iż dzieła poety nie powstały prawie nigdy odradu, od pierwszego rzutu, ale nawarstwiały się chronologicznie, przechodząc długą ewolucję, uwidoczną w

licznych redakcjach i wyznaniach poety. Tak było z „Panem Tadeuszem”; podobnie ma się rzecz z „Dziadami”. Praca omawiana stawia za cel rehabilitację tezy M. Konopnickiej z r. 1898, że II cz. „Dziadów” jest zrodkiem całego dzieła. W ten sposób stara się krytyk ustalić ostatecznie chronologję powstania poszczególnych części „Dziadów” kowieńsko-wileńskich oraz zrekonstruować przypuszczalnie proces genetyczny idei. Na genezę utworu składa się kilka pierwiastków: pojęcia demonologiczne, folklor, źródła obce (zwłaszcza staropruskie), miłośność romantyczna oraz żywioł osobisty. Wyczerpująca analiza podniót zewnętrznych i wewnętrznych, które wpłynęły na rozrost pierwotnego planu i rodzaj kształtowania poetyckiego, — to rdzeń najciekawszej niewątpliwej i jednej z najbardziej owocnych w rezultaty prace ostatniego tryletcia.

S. p. Józef Łytkowski ogłosił rozprawę p. t. Idea pracy narodowej z „Dziadach” Mickiewicza (Łódź 1929, Nkl. L. Fiszera). Jest w niej dużo myśli trafnych, choć ostatecznie nie nowych, dużo spostrzeżeń, wybiegających daleko poza ramy zagadnienia.

Prawie wszędzie ukazały się w Poznaniu dwie prace nkl. J. Jachowskiego. Jedna z nich, Czesława Latawca „Dziady Ada-

ma Mickiewicza” (1929 r.) przynosi nowe oświetlenie szeregu problemów. Zastanawia się więc autor nad sposobami zastosowania artystycznego teoryj magnetycznych w „Dziadach” wileńskich (na podstawie „Pamiętnika Magnetycznego”, red. przez Łachniciego), nad echem seansów spirytystycznych w obrzędzie Dziadów, nad wpływem humanitarnych teoryj Zana na poglądy poety. Cz. II, poświęconą „Dziadom” drezdeńskim, rozpoczyna autor od uwag wstępnych, mających stwierdzić związek poglądów Saint-Martina z teorjami magnetycznymi. Dalej omawia rolę i znaczenie saint - martinowskich liczb i, stosując wyniki swych rozważań do wzniesienia, konkluduje, że liczba 44 oznacza „człowieka—Boga przyszłości”. Teza autora, [która w pracy stała przebiega, jest związek genetyczny całego mistycyzmu z teorjami magnetycznymi].

Druga praca jest pióra Stanisława Kolbuszewskiego, który wydał rozprawę „Ziemski Mesjasz narodów” (1930 r.). W wielu miejscach zahacza badacz o pracę Latawca, ale pod względem ścisłości argumentacji i stopnia uzasadnienia przewyższa ją nieskończonie. Jest

Listy do Redakcji.

O szkoły polskie zagranicą.

Na ostatnim Zjeździe b. uczeń i uczniowie gimnazjów św. Katarzyny w Petersburgu, który odbył się w Wilnie, omawiano m. in. sprawę kontynuowania w wolnej Polsce tradycji tych szkół, tak chlubnie znanych Polakom b. zaboru rosyjskiego. Szkoły męska i żeńska św. Katarzyny były, jak wiadomo, placówką religijno-świecką i polskości w stolicy Rosji, wykształciły liczne rzesze Polaków i Polek, pochodzących przeważnie z kresów lub z głębi Rosji, uchroniły ich przed wynarodowieniem i dały Polsce cały szereg wybitnych obywateli i obywaterek, którzy obecnie pracują z pożytkiem w odrodzonej Ojczyźnie. Na Zjeździe rzucano myśl adoptowania przez Stowarzyszenie jednej ze szkół w Polsce, nadania jej nazwy Szkoły św. Katarzyny i kształcenia w niej dzieci b. uczeń i uczniów szkół petersburskiej. Ideały i dążenia nowej szkoły odpowiadałyby tym hasłom, które krzewiono w szkole macierzystej.

Jako długoletnia pracownica pensji żeńskiej św. Katarzyny odpowiedzialnie muszę za zmodernizowanie tego projektu. Pragnęłabym bardzo, aby szkoła, której poświęciliśmy najlepsze lata mego życia, odrodziła się w nowej postaci, pod skrzydłami wolnej Ojczyzny. Ale dlatego właśnie, że przez tak długi czas wraz z przelożoną i dzielnym zastępcem nauczycielstwa walczyliśmy przeciwko przesładowaniom rządu rosyjskiego i że tak usilnie pracowałam bez przerwy nad uświadomieniem narodowe uczenie

do kontynuowania walki o duszę polskiego dziecka, prowadzonej z tak chlubnymi wynikami w szkołach św. Katarzyny na obczyźnie.

Zofja Kossowska
wice-przełożona szkoły żeńskiej św. Katarzyny, obecnie em. przełożona państwowego gimnazjum żeńskiego w Białymstoku.

Adres Zarządu Stowarzyszenia: Warszawa, ul. Marszałkowska 36, m. 15.
Wilno, dn. 25 listopada 1930 r.

Sz. Redakcją
W związku z notatką o aresztowaniu nauczyciela Lit. T-wa "Rytas", którą wydrukowano w Nr 265 "Dz. Wil." proszę o zamieszczenie mego sprostowania. W czasie wyborów do Sejmu we wsi Komaruńce, gm. Orański, w miejscu mego stałego zamieszkania, byłem aresztowany przez władze śledcze Grodzieńskie i po bliższym zbadaniu w Grodnie zostałem zupełnie zwolniony. Nigdy komunista nie byłem i agitacji komunistycznej nie uprawiałem. Wiadomości podane w piśmie o mojej działalności wyrotowej, jak się okazało w urzędzie śledczym, były zmyślone.

Z głębokim poważaniem
Piotr Walentukiewicz.
Komaruńce, dnia 26.XI 1930 r.

Z sali sądowej.
Tragiczna awantura z pijanymi.

W dniu 21 lutego b. r. drogą wiodącą do Bieniaoń jechali wożem trzech dobrze podpić i wsku-

tek tego zawadlająco usposobieni wieśniacy. Śpiewali, krzyzczyli, a przy spotkaniu przejeżdżających wścзыznali z nimi awantury, a nawet darowali, obrażając go wyzwiskami i dosadnymi epitetami. Bielewicz nie pozostał dłużny i odpowiednio potraktował natrętów. Powstała kłótnia, a następnie bójka.

Wszyscy trzej awanturnicy rzucili się na Bielewicza i poczęli go bić kolami aż do utraty przytomności. Kiedy zboczył krwią B. padł na ziemię, napastnicy porzucili swą ofiarę i odjechali. Rannym zajęli się jadący tuż za pijanymi włościanie, uwiadamiając o zajściu policję.

Bielewicz przewieziony do szpitala w Solecznikach niebawem zmarł, a dokonana sekcja zwłok ujawniła, iż w bójce odniósł on złamanie 5-ciu żeber i strzaskanie czaszki, co spowodowało śmierć.

Przeprowadzone dochodzenie doprowadziło do ujęcia sprawców zabójstwa, a więc: Zygmunta Bohdanowicza, Bronisława Ludojcicia i Stefana Gościewicza, którzy, chociaż przyznali się do udziału w awanturze, przeczyli by mieli spowodować śmierć B., oskarżając się o to wzajemnie.

Sprawę te rozpatrywał III wydział karny sądu okręgowego w składzie pp. sędziów: Brzozowski, Chelstowski i Lwowa.

W rezultacie przewodu oskarżyciel — podprokurator Dowbor wniósł do sądu ukaranie pod sądnych jednak uznał za możliwe

zmienić kwalifikację czynu, uważając go nie za zabójstwo, lecz za zadanie b. ciężkiego uszkodzenia ciała wskutek czego nastąpiła śmierć (art. 476 cz. II k. kr.)

Obrońca domagała się przejścia jeszcze do innej kwalifikacji, chcąc w podsądnych widzieć jedynie uczestników zajścia (art. 470 k. kr.)

Sąd przychylił się do tezy prokuratora i każdego z podsądnych skazał na osadzenie w ciężkim więzieniu przez lat sześć.

Obecnie otrzymaliśmy od starosty lidzkiego, p. Bogatkowskiego, sprostowanie. Brzmi ono jak następuje:

Wobec umieszczenia w czasopiśmie „Dziennik Wileński”, z dnia 21.XI r. b., № 269, notatki, p. t.: „Ofiara zbrodni”, proszę na podstawie art. Dekretu o tymcz. przepisach prasowych, z dnia 7.II.1919 r. (Dz. Pr. № 14, poz. 186), umieszczyć następujące sprostowanie:

„Nieprawdą jest, że koło majątku Tarnowszczyzna, pow. lidzkiego, znaleziono zmasakrowane i trudne do rozpoznania zwłoki jakiegos mężczyzny i wokół nich rozsypane w większej ilości numerki 19 i odezwy stronnictwa Ch. D. Natomiast prawdą jest, że na terenie pow. lidzkiego w 1930 r. żadnych zwłok zmasakrowanych i trudnych do poznania nie znaleziono, oraz robotnik Władysław Czerniak, wysłany przez p. Harniewiczę do pow. Szczyńskiego powrócił do Lidy, gdzie obecnie zamieszkuje przy ul. Nowosielskiej № 4.

Starosta
(—) H. Bogatkowski.

KŁÓDZ z trupami na rzece Niemnie.
Ze Stolpców donoszą, iż onegdaj rybacy na rzece Niemnie, zatrzymali wielką łódź, w której znajdowało się trzech zamordowanych żołnierzy sowieckich, oraz dwóch osobników cywilnych. Rybacy, łódź ową z trupami, zatopili w rzece. (d)

Potrzebne mieszkanie
2-3 jasne, ciepłe, suche pokoje z kuchnią nie wyżej pierwszego piętra. Bez pośredników. Oferta: ul. Subocz 6 m. 8, dla emeryta. 4375-2

3-4 pokoje, zdalne na biuro, lub pojedynczo od zaraz do wynajęcia. Zamkowa 18 m. 19. 4376

MIĘSKI KINEMATOGRAF
Sala Miejska, ul. Ostrobramska 5

Od dnia 27 listopada do dnia 1 grudnia 1930 roku włącznie będzie wyświetlany film: „Jego najlepszy druh” Harry Peel i Vera Schmiterlow. Kasa czynna od g. 3 m. 30. Początek seansów o n. 4 W dn. 29 i 30 listopada r. b. będą wyświetlane tylko dwa pierwsze seanse od g. 4 do g. 8. Od g. 9 KONCERT orkiestry włościańskiej Stanisława Namysłowskiego. Sprzedaż biletów na koncerty — w Kasach Kina Miejskiego od dnia 27 listopada r. b.

Zofja Kossowska
wice-przełożona szkoły żeńskiej św. Katarzyny, obecnie em. przełożona państwowego gimnazjum żeńskiego w Białymstoku.

DZWIĘKOWY KINO-TEATR „HELIOS”
ulica Wileńska 38, tel. 926.

Na 1 seans: Balkon 80 gr., Parter 1 zł. **Prze-bój dzwielekwy!** Prod. Francuska 1930-31 r. **Jedna Noc... Ewentualnie.** W rol. gl. Uroczka Eugenie Jugo, J. Rieman i „Krukowski” scen europejskich Z. Arno. Śpiew—Jazzband Humor—Danzingl. Nad program: Arceywola komedia dzwiękowa w 2 akt. „Moja Zona” z udziałem sławy komików. Początek o godzinie 4-ej. Ostatni seans o godzinie 10 m. 15.

W czasie wyborów do Sejmu we wsi Komaruńce, gm. Orański, w miejscu mego stałego zamieszkania, byłem aresztowany przez władze śledcze Grodzieńskie i po bliższym zbadaniu w Grodnie zostałem zupełnie zwolniony. Nigdy komunista nie byłem i agitacji komunistycznej nie uprawiałem. Wiadomości podane w piśmie o mojej działalności wyrotowej, jak się okazało w urzędzie śledczym, były zmyślone.

DZWIĘKOWY KINO-TEATR „HOLLYWOOD”
MICKIEWICZA 26 22

Dzisiaj najpiękniejsza gwiazda ekranu **BILLE DÖVE** w dramacie erotycznym **PODRÓŻ POŚLUBNA** Nad program: Komedia dzwiękowa w 2 aktach i dodatku dzwiękowo-śpiewny. Początek seansów o godz. 4, 6, 8 i 10 m. 30 w. Ceny znizone tylko na 1-szy seans, Balkon 80 gr. Parter 1 zł.

Z głębokim poważaniem
Piotr Walentukiewicz.
Komaruńce, dnia 26.XI 1930 r.

KINO-TEATR „LUX”
ul. Mickiewicza Nr. 11 tel. 15-62

Motto: Na sliskim wielkoiniejskim asfalcie tak łatwo się potkną. Ja się boję, tak strasznie się boję... ulicy... Dziś rewelacyjne arcydzieło współpracy **Joe May'a** i **Eryka Pommera** p. t.: **„Asfalt” Betty Amann, Gustaw Frohlich oraz Albert Steinruck.** Początek o godz. 4-ej, w dzień świąteczne o godzinie 1-iej. Ceny od 40 groszy.

W czasie wyborów do Sejmu we wsi Komaruńce, gm. Orański, w miejscu mego stałego zamieszkania, byłem aresztowany przez władze śledcze Grodzieńskie i po bliższym zbadaniu w Grodnie zostałem zupełnie zwolniony. Nigdy komunista nie byłem i agitacji komunistycznej nie uprawiałem. Wiadomości podane w piśmie o mojej działalności wyrotowej, jak się okazało w urzędzie śledczym, były zmyślone.

POLSKIE KINO „WANDA”
UL. WIELKA 30. Tel. 14-81.

Dzisiaj Najnowszy film 1931 r. Pierwszy raz w Wilnie. Wybitnie artystyczne arcydzieło Najpopularniejszego komika **BUSTERA KEATONA** p. t.: **„CZŁOWIEK KTÓRY KRĘCI”** Wspólna arcyzabawa komedia w 8 aktach. W rol. głównej **Buster Keaton**, który kocha jak John Gilbert, wrusza jak Dug. Fairbanks lecz pobudza do śmiechu, jak tylko Buster Keaton. Nad program 1-szy raz w Wilnie! Najnowsza powieść **Jacka Londona** p. t.: **Ostrożnie z Kobietą** dramat w 8 aktach. W rol. głównej **Ricardo Cortez**.

Z głębokim poważaniem
Piotr Walentukiewicz.
Komaruńce, dnia 26.XI 1930 r.

Kino „MIMOZA”
Ulica Wielka № 25.

Dzisiaj **Romans księżniczki de Valois** Dramat historyczny na tle epoki napoleońskiej w 10 aktach. W rolach głównych: **Agnes hr. Esterhazy i Michał Valkonyj.** Pulapka miłości. — Napoleon w Wiedniu. Dyplomatyczna gra księżniczki. — Sztylet w sercu.

Z głębokim poważaniem
Piotr Walentukiewicz.
Komaruńce, dnia 26.XI 1930 r.

NAUKA
Student Uniwersytetu udzieli korepetycji za mieszkanie, i życie Zarzeczce 8 m. 9. 4374-0

Chcesz otrzymać posadę?
Musisz ukończyć kursy **f a c h o w e** korespondencyjne im. prof. Sekulowicza, Warszawa, Żorawia 42. Kursy wycieczają listownie: buchalterji, rachunkowości kupieckiej, korespondencji handlowej, stenografji, nauk handlu, prawa, kaligrafji, pisania na maszynie, towaroznawstwa, angielskiego, francuskiego, niemieckiego, pisowni, gramatyki polskiej oraz ekonomji. Po ukończeniu świadectwo. — Ządaje prospektów 448-12

Stenografji listownie, i jaknajdokładniejszej wycząmy-gwarancja: Instytut Stenograficzny—Warszawa, Krucza 26. Znającym stenografję polecamy miesiecznik „Stenograf” (stenogramy tłumaczenia). 1129-90

LEKARZE
Dr. Zeldowicz CHOR. WENERYCZNE MOZOPL. I SKÓRNE 9-12 i 5-8 w. tel. 2-77.
D-r Zeldowiczowa kobiece, wener. chor. dróg moz. prz. 12-214-6 ul. Mickiewicza 24. 704-0
Dr. JANINA Piotrowicz-Jurczenkowa ordyn. Szpitala Sawicz. Choroby skórne i weneryczne kobiece. Zarzeczce 5, m. 2 od 4-6pp.
Dr. K. SOKOŁOWSKI Chor. skórne i weneryczne. Przyjm. od 9-12 i 5-7 ul. Wileńska 30 n.14

Dzierżawy
Fortepian Bekkera do wynajęcia. Oferty do Administracji „Dz. Wil.” 4357-0

Sprawy majątkowe
Do sprzedania NA RYTY
działeczki ziem pod letniska po 10 gr. kw. metr oraz centrum z budynkami przy szosie Wilno—Warszawa. Miejscowość sucha, zdrowotna, wysoko położona, otoczona sosnowymi lasami. Dojazd na miejsce autobusem o 45 minut prawie co godzina. Kościół światła elektryczne, telefon, policja na miejscu. Majątek Poluknia właściciela Rozańska lub w Wilnie ul. Zamkowa 18 m. 20 od godz. 4-5 w domu. 704-50

Bezpłatnie, lokujemy wszelkie kapitały na solidne hipoteki miejskie lub ziemskie
Dom H-K „Zachęta” Mickiewicza 1, tel. -905. 345-50

W czasie wielkiej pauzy
chcą wszyscy chłopcy oddać mu swe śniadanie w zamian za jego bułkę ze znakomitym, smacznym sędziem norweskim. Ale on nie chce w żaden sposób. Mamusi, dajcie również swym dzieciom pożywne, tanie i higienicznie opokowane śledzie norweskiskie

KIPPERED HERRINGS
NORWEGJA
Nadzwyczajnie pożywne wskutek wielkiej zawartości jodu

Mieszkania do wynajęcia 3, 4, 5 cło pokojowe z wygodami. Kalwaryjska 31. 4347-10

Mieszkanie
z 3-ch pokoi do wynajęcia ul. Kasztanowa 2 udz. inf. od 10-12 rano. 4379

Od zaraz odsąpie **3 POKOJE** na piętrze odremontowane. Wodociąg zlew—klozet. Ul. Jękoba Jasińskiego Nr. 7, m. 3. Wiadomość, od 3-5 do 5 po poł.

Potrzebne mieszkanie
2-3 jasne, ciepłe, suche pokoje z kuchnią nie wyżej pierwszego piętra. Bez pośredników. Oferta: ul. Subocz 6 m. 8, dla emeryta. 4375-2

3-4 pokoje, zdalne na biuro, lub pojedynczo od zaraz do wynajęcia. Zamkowa 18 m. 19. 4376

„M. GORDON” SP. AKC.
ul. Niemiecka 26
WIELKA DOROCZNA WYPRZEDAŻ RESZTEK
i WYSORTOWANYCH TOWARÓW
Ceny wyjątkowo niskie.

„SZWAJCARSKIE GORKIE ZIOŁA”
Dbajcie o swoje zdrowie! „Szwajcarskie Gorkie Zioła” (z marką „Kogut”) są stosowane przy chorobach żołądka, kiszek, obstrukcji i kamieni żółciowych.
„SZWAJCARSKIE GORKIE ZIOŁA” są naturalnym łagodnym środkiem przeczyszczającym, ułatwiającym funkcje organów trawienia i działającym przeciwko otęści. Sprzedają po 2 zł. za pudełko apteki i sklepy apteczne.
NA SEZON ZIMOWY otrzymaliśmy w wielkim wyborze materiały mundurowe, tweedy, flanelę, jedwabie, georgetty oraz materiały bielizniowe żyrardowskie, koldry watowe i koce.
GŁOWIŃSKI — Wileńska 27. 583-20

UŻYWAJ „GRANULKI RUSSYANA”
ZNAJMY! NIEZAWODNY ŚRODEK OD **KASZLU DUSZNOŚCI I CHRYPKI**
FABRYKA CHEM. FARMACJUTYCZNYCH „AD. KOWALSKI” WARSZAWA

leczy BIOCALCOL KLAWY
witaminowo wapniowy

LEKARZE
Dr. Zeldowicz CHOR. WENERYCZNE MOZOPL. I SKÓRNE 9-12 i 5-8 w. tel. 2-77.
D-r Zeldowiczowa kobiece, wener. chor. dróg moz. prz. 12-214-6 ul. Mickiewicza 24. 704-0
Dr. JANINA Piotrowicz-Jurczenkowa ordyn. Szpitala Sawicz. Choroby skórne i weneryczne kobiece. Zarzeczce 5, m. 2 od 4-6pp.
Dr. K. SOKOŁOWSKI Chor. skórne i weneryczne. Przyjm. od 9-12 i 5-7 ul. Wileńska 30 n.14

Dzierżawy
Fortepian Bekkera do wynajęcia. Oferty do Administracji „Dz. Wil.” 4357-0

Sprowa majątkowe
Do sprzedania NA RYTY
działeczki ziem pod letniska po 10 gr. kw. metr oraz centrum z budynkami przy szosie Wilno—Warszawa. Miejscowość sucha, zdrowotna, wysoko położona, otoczona sosnowymi lasami. Dojazd na miejsce autobusem o 45 minut prawie co godzina. Kościół światła elektryczne, telefon, policja na miejscu. Majątek Poluknia właściciela Rozańska lub w Wilnie ul. Zamkowa 18 m. 20 od godz. 4-5 w domu. 704-50

Bezpłatnie, lokujemy wszelkie kapitały na solidne hipoteki miejskie lub ziemskie
Dom H-K „Zachęta” Mickiewicza 1, tel. -905. 345-50

NAUKA
Student Uniwersytetu udzieli korepetycji za mieszkanie, i życie Zarzeczce 8 m. 9. 4374-0

Chcesz otrzymać posadę?
Musisz ukończyć kursy **f a c h o w e** korespondencyjne im. prof. Sekulowicza, Warszawa, Żorawia 42. Kursy wycieczają listownie: buchalterji, rachunkowości kupieckiej, korespondencji handlowej, stenografji, nauk handlu, prawa, kaligrafji, pisania na maszynie, towaroznawstwa, angielskiego, francuskiego, niemieckiego, pisowni, gramatyki polskiej oraz ekonomji. Po ukończeniu świadectwo. — Ządaje prospektów 448-12

Stenografji listownie, i jaknajdokładniejszej wycząmy-gwarancja: Instytut Stenograficzny—Warszawa, Krucza 26. Znającym stenografję polecamy miesiecznik „Stenograf” (stenogramy tłumaczenia). 1129-90

LEKARZE
Dr. Zeldowicz CHOR. WENERYCZNE MOZOPL. I SKÓRNE 9-12 i 5-8 w. tel. 2-77.
D-r Zeldowiczowa kobiece, wener. chor. dróg moz. prz. 12-214-6 ul. Mickiewicza 24. 704-0
Dr. JANINA Piotrowicz-Jurczenkowa ordyn. Szpitala Sawicz. Choroby skórne i weneryczne kobiece. Zarzeczce 5, m. 2 od 4-6pp.
Dr. K. SOKOŁOWSKI Chor. skórne i weneryczne. Przyjm. od 9-12 i 5-7 ul. Wileńska 30 n.14

Dzierżawy
Fortepian Bekkera do wynajęcia. Oferty do Administracji „Dz. Wil.” 4357-0

Sprowa majątkowe
Do sprzedania NA RYTY
działeczki ziem pod letniska po 10 gr. kw. metr oraz centrum z budynkami przy szosie Wilno—Warszawa. Miejscowość sucha, zdrowotna, wysoko położona, otoczona sosnowymi lasami. Dojazd na miejsce autobusem o 45 minut prawie co godzina. Kościół światła elektryczne, telefon, policja na miejscu. Majątek Poluknia właściciela Rozańska lub w Wilnie ul. Zamkowa 18 m. 20 od godz. 4-5 w domu. 704-50

Bezpłatnie, lokujemy wszelkie kapitały na solidne hipoteki miejskie lub ziemskie
Dom H-K „Zachęta” Mickiewicza 1, tel. -905. 345-50

BEZPŁATNIE, lokujemy wszelkie kapitały na solidne hipoteki miejskie lub ziemskie
Dom H-K „Zachęta” Mickiewicza 1, tel. -905. 345-50

BEZPŁATNIE, lokujemy wszelkie kapitały na solidne hipoteki miejskie lub ziemskie
Dom H-K „Zachęta” Mickiewicza 1, tel. -905. 345-50

„THE NOVELTY”
VALKENBURG, LIMBURG, HOLANDJA. 743-0

CZEKOLADKI „DZIECINNE”
FABRYKI **A. PIASECKI**
W KRAKOWIE.
Kosztują tylko 10 groszy
i są bardzo pożywne i smaczne
Ządajcie wszędzie. — 0-0

TAŃCE KARNAWAŁOWE
Tango, Fox-trot, Slow-fox i Walc Angielski wyuczam w 12 lekcjach **P. Borowski**, ul. Trocka Nr. 2. Kurs rozpoczynam we wtorek 2-go grudnia o godz. 8-jej wiecz. Opłata za kurs 10 zł. Towarzystwo wyłącznie Chrześcijańskie. Zapisy przyjmuję.

POSZUKUJE SIĘ we wszystkich OSÓB miejscowościach
jako filjalnych kierowników. Nie wymaga się, ani szczególnych znajomości, ani składów, ani kapitału obrotowego. Dochód miesięczny około 150-200 dolarów.
Zgłoszenia pod:
„THE NOVELTY”
VALKENBURG, LIMBURG, HOLANDJA. 743-0

Tabletki od Bólu Głowy
PROSZKI OD BÓLU GŁOWY dla dorosłych
z. t. „KOGUTEK” „MIGRO-NEWOSIN” w TABLETKACH
Szybko usuwają uporczywe bóle głowy
ZADAĆ w APTEKACH z marką „KOGUTEK”
A. GAŚECKI i S-wie
Fabr. Chem. Farm. w Warszawie.

ZEGARKI
Reperują Solidnie
K. Gorzuchowski
Zamkowa 9.

AKUSZERKI
AKUSZERKA **Marja Laknerowa**
Przyjmuje od godz. 9 do 7 w., Kasztanowa 7m. 5. WZP69

KUPNO-SPRZEDAŻ
Sanki wyjazdowe i uprząż do sprzedania. Szczępliego 5, tel. 1301 4357-0

LOKALE
duży lokal z całkowitem urządzeniem restauracyjnym w dobrym punkcie. Adres w Biurze Reklamowym, Garbarska 1. 0

Odstąpię
Z powodu wyjazdu tanio do odstąpienia MLECZARNIA z całym urządzeniem przy ulicy Ostrobramskiej 8.

ZGUBY
Zgubiono portfel ciemno-brązowy, 130 złotych i dokumenty na imię Franciszka Awłosewicz. Upraszam uczciwego znaleźć i odnieść za wynagrodzeniem ul. Mickiewicza 9 sklep Rynkiewicza. 3047

ROZNE
OBIADY domowe zdrowe 1 zł. 50 gr Tatarska 17 m. 3. gr3

Mieszkania i pokoje
Pokój
umeblowany, jasny, duży, ciepły ze wszelkimi wygodami z opelem i światłem do wynajęcia Przejazd dom № 7, (przed kościołem św. Piotra i Pawła) domy urzędnicze. 4248

DRUKARNIA I INTROLIGATORNIA
„DZIENNIK WILEŃSKI”
WILNO, UL. MOSTOWA 14
Telefon 12-44.
PRZYJMUJE WSZELKIE ROBOTY w zakresie drukarstwa i introligatorstwa wchodzące.

matorskie mieszkanie, suche, ciepłe 5 pokojów, przedpokój i kuchnia z ogródkiem i drzewami, do wynajęcia. Z Kalwaryjskiej 52-54 Sara-ceński zaul. d. № 6. 4343-0

Pracownicy
Potrzebna uczennica do introligatorni lat 14 zgłaszać się z rodzicami od godz. 11 do 3 po południu Mostowa № 1.

Pomoc.
— Czy nauczyciel zauważył, że pomaganiem ci w wypracowaniu.
— Tak. Powiedział, że sam nie mógłbym zrobić tylu błędów.